

adás közös elkészítése során, akár a próbákat megelőző játékokban, vagy a közönség előtti játék kapcsán. A legfontosabb megértetni a fiatalokkal, hogy a tehetségük itt nem hagyományos, iskolai keretek között méretik meg, hanem az érdekel bennünket, tanárokat, hogy hogyan vállalják fel a kollektív munka felelősségét, mennyit adnak bele önmagukból.

P: Szerintem épp annyira fontos a színház, mint a többi közös tevékenység, amely a csoportszellemet és a felelősségtudatot erősíti, s amely kezdeményezést és bátorságot igényel.
Lehetőségük nyílik általa az utazásra, más országok fiataljaival való ismerkedésre. De nem hiszem, hogy a színház többet jelentene sokuknak, mint más projektek, a zene vagy a sport.

Milyen képzettséggel lehet valaki drámatanár Törökországban?

A: Törökországban színházi végzettség szükséges ehhez. De ha nincs meg ez a végzettség, akkor egy éves képzésen kell részt venni a Yaratici Drama Derneği Szervezetnél.

És milyen végzettség kell a színjátszó körök vezetéséhez?

P: Semmilyen, csak vállalkozó kedv. Én egy tucatnyi színházi továbbképzésen vettem részt, egy napostól kezdve a kéthetesig. A fesztiválok nagy része előírja az atelier-ken való részvételt. És a Francia Intézet támogatásával eljutottam a Vents et Marées Egyesület (La Roche-sur-Yon) által szervezett továbbképzésekre.

*

Jól látható, hogy vannak közös pontjaink. Nálunk is, ott is jelen van a dráma – más-más múlttal és tartalommal. Mindkét ország fiataljainak körében nagy az igény a színjátszásra.

A francia nyelv mind a színjátszás, mind a nyelvtanítási módszerek terén katalizátorként működik. Nekem három országos francia nyelvű fesztiválról van tudomásom – Ankara, Izmir, Isztambul –, ezek tárt karokkal várja a magyar jelentkezőket.

*

„Fogjunk törököt”, hátha mi is tanulunk belőle!

Másnaposok

Dobai Eszter

Korosztály: 7-8 éveseknek

Ajánlott létszám: 10-12 fő

Drámai előképzettség nem szükséges.

Eszközök: manófigura, kis papírok, zsírkréták, három nagy csomagolópapír, varjúbáb + olyan ruha, amiben el lehet rejteni a manót is, meg a bábót is

Idő: 90 perc

Az óra témája: a csoporthoz tartozás, a szerep a csoportban, a felelősség. Különböző kompetenciákat fejleszt: a drámásokon kívül, éneklés, rajz stb.

Fókusz: Lemondok-e valamiről, ami nekem és „nekünk” fontos, valakiért, aki semmi másért nem érdemli meg, csak mert „egy közülünk”?

*

I. Kontextusépítés

Tanári narráció

Ma manókat fogunk játszani. Milyennek képzeltek el egy manót?

Tippek, ötletek a várható válaszokra: sapkája van, nagy füle, szakáll, gonosz stb. Ha nem ezek a válaszok jönnek, az sem jelent problémát: akkor a drámába mindig minden pillanatban beépített improvizációval van dolgunk...

A mai játékban jó manók leszünk.

És csak akkor kell hangsúlyozni, ha felmerül, hogy vannak rossz manók.

Ezek a manók egy varázserdőben laknak, sok más csodás lényvel és beszélő állatokkal. Egy kis falujuk van az erdő közepén. Amikor csak tudnak, együtt vannak, együtt járnak dolgozni is, de mindegyiküknek külön feladata van. Milyen munkák adódhatnak egy erdőben?

Várható válaszok: favágás, állatok etetése/gyógyítása, boggyűjtés stb.

Én egy favágó manó vagyok (vagy szakács, vagy ami még nincs).

„Beépített szereplő” – báb

Bemutatjuk a bábót (kis kalappal): a falu legfiatalabb manója, Kobak. Ismerjétek meg! *(Körbeadjuk.)*

Rituálé

Ezek a manók mindig együtt jönnek-mennek... Lehetne egy közös énekünk is, amit menet közben énekelünk. Mi lenne, ha választanánk egy éneket azok közül, amiket ismertek, és az lenne az, amit mindig énekelünk menet közben? *(Kiválasztjuk.)*

Játsszuk el, hogyan járnak-kelnek a manók az erdőben!

Megbeszélhetjük, hogy most miért és hová vonulunk.

Vizuális konvenció

Minden manónak van egy kis erszénye az övé, ebben tartja legfőbb kincsét. Ez a kincs bármi lehet, ami neki valamiért fontos. Rajzoljátok le, hogy nektek, manóknak, mi ez a tárgy!

Kis cédulákat osztunk – a terjedelem is korlátozhatja a rajzolás időtartamát. A kincs lerajzolása után elmondjuk a többieknek, hogy mi az, és várhatóan azt is, hogy miért azt választottuk.

Kellékhaználó

Amit a kezemben tartok az a manók egyik legfontosabb dokumentuma. A Telihold ünnep leírása. Felolvassom nektek. *(Égetett szélű, régi, pecsétetes dokumentumot mutatok fel.)*

A telihold ünnep

Minden év harmadik teliholdjakor tartásatok az ünnepet! A kiválasztott manó elmegy a Zúgó vízeséshez, ahol az erdő varázslója lakik. A varázslótól a következő szavakkal varázsitalt kért:

– Ó, nagy varázsló, adj nekünk az italból, hogy javára legyünk az erdőnek ezen az éjjelen!

A varázsitalt a manó visszaviszi a faluba és ünnepélyes, nagy tűz körül, minden manó nyelvére csöppent egyetlen cseppet, sose többet. Ezután varázserő kerül birtokotokba, végigjártok az erdőt, és ahol lehet, segítetek, fákat ültettek, rendbe teszitek a falut, az ácsok tízszer olyan gyorsan dolgoznak, a szakács a legfinomabb tortát süti, és a többi és a többi. (...) Az éjszaka történetekre nem fogtok emlékezni, varázsló hatása alatt lesztok. Ez az irat egy szerződés a manók és a Zúgó Vízesés Varázslója között, ha valaki megszegi a szerződést, a melléklet pecsétjét fel kell törni és az abban leírtak szerint kell eljárni.

(Kis henger papír viaszpecséttel, a nagy papírhoz erősítve.) A tanár kijelöli a varázsló helyét egy széssel.

Állóképek

Idén Kobak volt a soros, hogy elmenjen a varázsitalért. Három csoportban játsszuk el az este jeleneteit!

- Első csoport: Kobak a Zúgó Vízesés Varázslójától elkéri a varázsitalt
- Második csoport: Készülődés az ünnepre a faluban, tűzrakás stb.
- Harmadik csoport: Kobak varázsitalt csepegtet a manók nyelvére

II. Bonyodalom

Tanári narráció

Másnap a kis manócsapat nem a falujában ébredt, hanem egy tisztáson, egy nagy fa árnyéka alatt. Rettenetesen álmosak voltak, és azt vették észre, hogy a nap már javában fűn van az égen. Egyikük sem tudta, hogyan kerültek oda. Feküdjünk le, csukjátok be a szemeteket és játsszuk el, hogyan ébrednek föl!

Kobakot közben el kell tüntetni, csak a kalapja maradjon!

Teljes csoportot mozgó szerepjáték, tanár szerepben

Nahát, hol vagyunk? Ugy fáj a fejem. Hogy kerültünk ide? Nem emlékszem hogyan kerültünk ide.

Ha maguktól nem vették észre, akkor (szerepből) hívjuk fel a figyelmet, hogy Kobak eltűnt!

Hová tűnhetett? Jaj, ez a varázsital, semmire sem emlékszem!

Forró szék

A manók falujának van még egy lakója. Egy varjú *(báb, megmutatjuk)*, ő mindent látott, ami este történt, de nem szívesen beszél, nem akar senkit bajba keverni. Végigkísérte a manókat az éjjel, és miközben ott ül a

fán, azon gondolkozik, hogy elmondja-e nekik, amit látott... Próbáljátok meg megtudni, mi történt!

Kérdések, a varjú válaszolgat, végül kiderítik.

Jaj, de hát nem is tudjuk, mi történik azzal, aki túl sok varázsitalt ivott!

Ha kell, a tanár megemlítheti, hogy akkor Kobak megszegte a szerződést. Erre valakinek csak eszébe jut, hogy nézzék meg a mellékletet. Mi történhetett vele?

III. A bonyodalom mélyítése

Felolvassuk a mellékletet:

A szerződés megszegése: **Túl sok ital fogyasztása.** Ha valaki megszegi a szerződést azzal, hogy túl sok italt iszik, a varázsálma nem múlik el, és a Varázsló szolgája lesz.

A reakciók után következhet:

Állóképből mikro jelenet

Három csoportban mutassátok be, hogyan képzelitek Kobak sorsát a Varázsló szolgájaként!

Egész csoportos improvizáció:

Mit tegyünk? A lehetőségek közös feltárása várhatóan a következő eredményt hozza:

- Milyen kár, szegény Kobak... Na, menjünk reggelizni!
- Szabadítsuk ki! (Nem tudjuk, hogy hol van.)
- Zsaroljuk meg a varázslót!
- Ajánljunk fel neki valamit!
- Kérjük meg, hogy engedje el!

Ha elmennek a varázslóhoz bármilyen szándékkal – a tanár játssza a varázslót. Azt mondja nekik, hogy csak akkor oldozza fel Kobakot, ha a csoport minden kincsét odaadják neki és lemondanak a Telihold ünnepéről. Menjenek el és gondolkozzanak rajta, ha eldöntötték jöjjenek vissza!

Gondolatkövetés

A játék megállítása után: akit megérintek, az egy mondatban fogalmazza meg, hogy mit gondol most a helyzetről!

Ez azért is jó, mert így előre fel lehet mérni, hogy melyik oldalt kell erősíteni.

Csoportos megbeszélés

A manók megbeszélését tartanak a tisztáson.

Ha kell, akkor a tanár lesz a „nemjőfej” ezen a gyűlésen.

Igazából Kobak megszegte a szerződést és most miatta mindenünket elveszítjük? Az ünnepet is, amikor pedig igazán hasznára vagyunk az erdőnek és a falunak? (Megbeszélnek, lehetőségeket latolgatnak.) Hallottuk az érveket, ellenérveket – mit tegyünk?

Valamennyi lehetőség:

a) Hagyjuk Kobakot a varázslónál, válasszuk a kincseket és az ünnepet! (Nem valószínű, hogy ezt választják.) Mindezt megmondjuk a Varázslónak.

Varázsló: Remek! Rengeteg itt a munka, nem fog unatkozni... (és gonosz kacajjal távozik).

Montázs

Emlékeztek az állóképekre, amiken bemutattátok Kobakot a varázslónál? Arra kérem az egyik csoportot, hogy álljon be abba a képbe. Mi, többiek pedig játszunk el a manók esti beszélgetését a tábortűznél! Milyen lehet a hangulat? Hogyan érzik magukat?

Véletlenül meghallott beszélgetés

Beszélgetés közben megjelenik a varjú!

Manók, manók, most jövök a vízeséstől. Meg akartam nézni, hogy van Kobak, és meghallottam, hogy a varázsló nagyon dühös lett rá, mert eltört valamit. Azt mondta, hogy haszontalan. Meg hogy több hasznát

veszi, ha levest főz belőle. Tenedek kell valamit!

Itt, ha kell, a tanár (manóként) már azt képviselje, hogy annyit talán nem érnek a kincsek, hogy egyik társuk élet múljon rajta *(de csak finoman és csak akkor, ha nem akarnak segíteni)*.

b) a) folytatása is lehet, de lehet belőle egy másik út is: **Alkudjunk meg a Varázslóval!** Ajánljunk fel neki valamit!

Egész csoportos rögtönzés

Talán az a legjobb, ha az egész csoport megy. Ha ezt a megoldást választják, akkor is ki kell találni, hogy hogyha nem a kincseket, mit tudnak felajánlani.

Fórumszínház

Ha a hagyományos fórumszínházi kerethez hasonlóan játszunk, akkor kérdés, hogy ki tárgyaljon a varázslóval. Felkészíthetjük a tárgyalásra, ötleteket adhatunk neki. Közben is megállhatunk, ha ki tud lépni valahogy a jelenetből, akkor ismét elláthatjuk utasításokkal.

Mindegyik esetben a tanár lesz a Varázsló szerepében. Ha megfelelő alkival jönnek, akkor a Varázsló elfogadja, de a varázslatról mindenképpen le kell, hogy mondjanak. Elengedi Kobakot.

c) Az a) változat folytatása is lehet. **Odaadják a kincseket és lemondanak az ünnepről,** hogy Kobak kiszabaduljon.

Egész csoportos improvizáció

A manók a faluban várják haza Kobakot. Ülünk körbe. Kobak hamarosan megérkezik. Hogyan fogadjuk őt?

Itt lehetnek teljesen pozitív felajánlások is (örömnépvétel stb.), de nem kizárt, hogy lesz olyan is, miszerint kapjon valamilyen büntetést, vagy beszéljék meg vele, hogy ilyet nem csinálhat többet stb.

Kobak megérkezését nem játsszuk el.

IV. Reflexió

b) (vagy a) folytatása: Csoportos megbeszélés

Hú, de izgalmas nap volt! Remek, hogy így meg tudtuk alkudni a Varázslóval!

Itt sok minden lehet, attól függően mi volt az alkudás tárgya.

Ki megy holnap hozzá takarítani? Azért Kobak jó sokkal tartozik nekünk. Holnap össze kell gyűjtenünk a sok fát az erdőből stb.

Ez beszélgetés legyen, de a következő irányba tereljük:

Ami pedig a varázslattal illeti... szerintetek sokat veszítettünk azzal, hogy nem kapunk többet? Azt hiszem, mindent meg tudunk tenni, amit a varázslattal megtettünk, csak kicsit lassabban, vagy kevésbé tökéletesen. És kitalálhatnánk egy másik ünnepet helyette. Mit szólnak hozzá, mi legyen az új ünnep? *(Kitaláljuk.)*

Vizuális konvenció

Egy év múlva a manók megtartják az ünnepet. Kobak nagyon szorgalmasan dolgozott egész évben, mindenkinek a születésnapjára készített valami szép és hasznos dolgot. Három csoportban készíttetek egy-egy képet az új ünnepről, rajzolják bele Kobakot is!

c) (vagy a) folytatása: Csoportos megbeszélés

Gyertek, üljetek körbe!

Ez a táborútnél a manók megbeszélnek a nap eseményeit. Ez beszélgetés legyen, de ebbe az irányba tereljük:

Kobak épp mosogat. Most beszéltem vele. Nagyon rosszul érzi magát, hogy miatta veszítettük el a kincseket. Azt mondta, hogy mindent megtesz, hogy kárpótoljon minket. Ami pedig a varázslattal illeti... *(és innen u.a., mint a fenti változatnál)*

Vizuális konvenció

(mint fent)